

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Od spodaj navzgor!

Vse kapitalistične stranke se ustanovljajo in vodijo na osebni račun. Kak dober govornik, kak prebrisan advokat, kak slaven pretepač, ali tudi kak drug na drugačen način »imeniten« gospod zbere okoli sebe svoje prijatelje in ustanovi stranko. Stranka mora imeti svoj list, za tega je treba pa denarja. Zato mora imeti vsak tak imenitnik med svojimi prijatelji tudi težke ljudi, ki dajo cekine. Če takih ljudi ni, jih najde imenitnik na najpripravnejši način, včasih tudi res prav imenitno. N. pr. si izbere kakšnega silno bogatega in še bolj zaljubljenega moža, pa mu pošlje svojo lepo ljubico na vrat. Bogataši so v takih rečeh vsi neumni, zelo hitro gore. Ljubica pa ni kar tako! Res je, da bi ji bil gospod simpatičen, toda ona se je namenila, da ne bo vzela nikdar nikogar, če ne bo slaven in splošno znan mož. Zaljubljeni bogataš, ki je pripravljen zaradi par kronic kregati se z delavci mesece in mesece, čeprav bi se mu nikjer prav nič ne poznalo, je takoj voljan žrtvovati dekletu na ljubo polovico imetja za kakšno slavno stvar, za kak spomenik ali kaj podobnega. Toda dekletu ne mara take slave, njen ljubček mora biti slaven po lastni slavi, naj se pokaže da je bolj pameten nego drugi, naj postane n. pr. politik, da ga bodo vsi slavili itd. Za ljubico mož tudi to poskusi — in glej ga, niti sam ne ve, kako je do tega prišel, v par tednih je že slaven mož, pa niti treba ni bilo, da bi dal polovico imetja, zadoščala je četrtina...

MUKI.

(Konec.)

»Zmočite si grlo, da vam ne usahne,« je dejala z nasmehom gospodična in mi nalila kozarec čaja. »Idealist ste in slabo poznate ljudi. Koliko pišejo in govore o človeškem razumu, o njegovi duši, o plemenitosti in ljubezni, o moralni in drugih lepih čednostih, pa vse nič ne pomagajo. Človek ostane žival, pa ga obračaj, kakor hočeš. Reci mu, naj bo človek, naj zapusti blato, kjer se valja z drugim mrčesom, odkar je Noe izkrcal moža in ženo iz svoje barke, povej mu, da je vsa zemlja, ki je lepa in bogata, njegova, da mu je narava dala um zato, da si ustvari na zemlji raško življenje, da je ključ od rajskih vrat v njegovih rokah — zaklel bo, pljunil v stran, ozmerjal te bo. Nočem, pusti me v miru, kaj me siili, naj mislim! Moj ded, pra- in prapraded je živel brez nepotrebnih misli. Živel bom tudi jaz. Pomislite, kaj bi ljudje počeli, če bi ne imeli za seboj priganjačev in pred seboj pastir-

Da take stranke niso nič vredne, da se o programih ne da pri njih niti govoriti, je jasno. Osebe se bližajo in oddaljujejo, slava se množi in deli, korita se polnijo in praznijo, dela se tako umazana politika, da se zaradi te umazanosti naveden človek obrne od vsake politike sploh.

Politika pa pomeni delo za državo. Država je ljudstvo. Da ima danes državo v rokah klika par ljudi, je krivo ljudstvo, ki se za svoje zadeve ne briga, ki prepusti svojo državo umazanemu politikom.

Ljudstvo se mora združiti in s skupnimi močmi izpremeniti ta sistem. Če bi se ljudstvo združilo samo za volitve, bi to nič ne pomagalo, kajti tudi tako izvoljeni poslanci bi delali politiko po starem sistemu.

Ljudstvo si mora postaviti trdno stranko. Pa ne tako, kakor ustanovljajo stranke kapitalisti, od zgoraj navzdol, da ima ljudstvo samo toliko vpliva nanjo, da pokaže od časa do časa s ploskanjem ali z žvižganjem, kateri izmed »voditeljev« mu je bolj všeč. Ne tako, tako se ustanovljajo stranke proti ljudstvu. Če hoče proletariat imeti res svojo stranko, jo mora postaviti od spodaj navzgor; najprej se morajo zbrati delavni ljudje enega kraja in morajo postaviti krajevno organizacijo. V tej organizaciji morajo delati domačo, občinsko politiko. Dogovarjati se morajo med seboj, kaj je prav in kaj ne, ne pa poslušati danes Petra, jutri pa Pavla. Za okrajne potrebe morajo postaviti potem okrajno organizacijo, v kateri odločujejo zopet po dogovoru, ki ga skle-

jev! Znoreli bi, Boga in hudiča bi prosili, naj jim da glavo, ki bo zanje mislila in roko, ki jih bo tepla. Kdo pa misli pri nas s svojo glavo? Na prste jih seštejete in še pri teh nađete stare, prekajene in skrpane misli. Gorje onemu, ki gre med narod in mu pravi, da so moč in postave v njegovih rokah, da je vse to, kar se sveti in šopiri nad njim, le prazna domišljija, pisan mehurček, ki ga lahko stre z enim udarcem svoje žulave roke! S kamenjem ga zasuje, na križ ga pribijejo, češ, Boga nam hoče vzeti, Juda Iskariot, Antikrist je prišel med nas, da nas zapelje na kriva pota. Ljudstvu so potrebni bogovi. Tako je bilo od starodavnih časov do danes, tako bo tudi v bodoče.

Hotel sem ugovarjati, pa se je oglašil pod mizo Muki — bev, bv, bev. »Aho,« se je zasmejala gospodična s črnimi očmi. »Vidite, kako moj Muki meri čas! Ve, da je treba misliti o počitku, zato se je oglašil. Ne smete mu zameriti, ker opravlja pri nas zelo nevhvaležen posel, kadar se kdo preveč zagovori ali zasedi, pride na

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

pajo na sestankih odposlancev iz vseh krajev. Podobno v okrožju in pokrajini. Tako se mora stranka zidati, če noče biti odvisna od posameznikov. Taka stranka pa je na Slovenskem samo naša. Samo za našo stranko vedo vsi ljudje, da ima res politične krajevne organizacije, ki žive in dela o. in da se te organizacije vsako leto najmanj po enkrat shajajo na svojih kongresih in odločujejo skupno, kaj je prav in kaj ne.

Dolgo so tudi v tej stranki vladale posamezne osebe. Rekli smo jim bogovi. Toda v zadnjih 2 letih so se ti bogovi prepričali, da nimajo več upanja na zmago proti organizacijam in so zato bodisi odšli, bodisi bili izključeni. Nič ni pomagalo, da so stranki 2 leti odrekli vsako pomoč, ker ni hotela plesati po njih volji — stranka je ostala, čeprav je s trudom izhajala. Tudi vsa demagogija in hinavščina in vse »obdelavanje« ni nič pomagalo — organizacije, ki same delajo, se ne dajo voditi za nos.

Če je bilo 50 organizacij zmožnih ohraniti si samostojnost, koliko lažje bo, ko se bo proletariat organiziral tudi podrugod, ko bo organizacij 100, potem 200 in še več, ko bo vsaka občina imela svojo organizacijo.

Da se ustanovljajo nove organizacije, v tem je gotovost naše zmage. Ustanovljajte jih hitro, da bomo zmagali prej!

Zahtevaj od svoje strokovne organizacije naj pove, katera stranka je delala za izboljšanje socialne zakonodaje!!

tjem, zala'a, če ni drugače ga prime tudi za hlače, češ, gospod, potrudite se, čas je že da nas zapustite. Pa pravijo, da živali niso pametne! Če bi bili ljudje tako pametni, bi si bili vi lahko prihranili današnjo pridigo.

Poslovil sem se. Muki mi je dal kot staremu znancu na pragu tačko in odšel sem domov.

Moja povest bi pa še ne bila končana, kajti mnogo zanimivega sem še doživel, odkar sem spoznal tega plemenitega cucka. Pravzaprav najbolj zanimivega nisem niti povedal in vendar moram položiti pero na mizo. Vzroka sta dva, ki jih bom samo nakratko omenil. Ko sem namreč drugič obiskal gospodično s črnimi očmi, me je pogledala dokaj osorno, njene oči so postale še bolj črne in dejala je:

»Gospod, nisem vedela, da spadate med tiste ljudi, ki po nepotrebnem kvarijo papir. Zato sem vas sprejela v krog svojih ožjih znancev in dovolila, da vam je Muki podal tačko. Včeraj pa so mi po-

Tistih, ki bi radi sedeli na dveh stolih, ne maramo.

Ali deluješ v naši organizaciji ali proti nji.

Upliv obstoječega režima na državljane.

Vsak pošten človek čuti, da ni v naši blagorodni domovini tako, kakor bi moralo biti. Izgovor buržoaznih krogov, da je takšen položaj še vedno samo radi tega, ker se premalo dela, ker so delovni časi prekratki in ker je vojna zastrupila poštenost — to velja v prvi vrsti za te kroge same. Ker kljub premajhnemu delu itd. se zidajo palače in banke, katerih denar se vraga v trgovine in podjetja, ki svoj denar zopet nalagajo v banke. S tem je jasno dokazano, da navzgor v obilnosti plavajo, ko sloji navzdol nič nimajo.

Povzročitelji sedanjega režima seveda ne bodo razkrivali, kje tičijo vzroki njegove krivičnosti, temveč bodo temu nasproti z vso vehemenco nadaljevali s svojimi dosedanjimi metodami, ki jim zelo ugajajo in — nesejo. Dokler se bo mogel ta režim vzdržati, ostanejo na površju in bodo navzdol diktirali učene zakone, upravo in ustavo. S pomočjo svojih časopisov pa bodo z velikim »tamtamom« razširjali svoje programe med nepoučeno ljudsko množico. Takšnih časopisov imajo poljubno število pod različnimi imeni in barvami. Vse časnikarske trike njim v prid dobro plačujejo in razni doktorčki, ki bi radi kar jutri že ministri postali, jim ne nehajo oddajati snovi za nastisk.

Tako ostane, dokler bo ljudska množica v političnem življenju tako malo interesirana, dokler ne preneha biti lahko-verna in se ne bo več podkupovana bodisi z malenkostnimi koncesijami, bodisi s praznimi obljubami. Pa tega bo enkrat konec. Ko bo režim v državi povzročil splošno nevzdržljiv položaj in pride kriza do vrhunca, se bo moralo ljudstvo združiti v en blok z eno mislijo. Ko se to zgodi, se naval ne bo dal več ustaviti. Takrat ne bo več pomoči za demagoge, ki so sedanjí režim zakrivali. Evolucija, ki jo že danes opažamo se bo nadaljevala do točke, ko se prevrne razvoj v čisto nov položaj in se odstrani zadnji funkcionar med starimi koritarji.

Takšnih elementarnih preobratov pozna zgodovina dovolj. Buržoazna kasta jih imenuje revolucije.

Pred tem dejstvom, ki nastaja, je torej potrebno, da se spametujejo oni, ki današnje razmere ustvarjajo, ne pa da svoja kriva pota nadaljujejo in v rožljave-

nju z mečem ter policijskim pritiskom iščejo zavetja in opore. Znano pa je, da kapitalistični razred še nikdar ni odnehal in tudi ne bo, čeprav ve, da si posledice lahko samemu sebi pripiše. Tako nadaljujejo s svojo staro metodo, zanikujejo pravo narodnost in moralo, za procvit ljudstva se ne brigajo, kadar je država v nevarnosti, jo izmzgavajo, če pa nima ničesar več za izmzgavanje ali pa se ne da, jo izdajo in prodajo. Tem tipom iz internacionalne denarne kaste moramo zoperstaviti svoje ljudi.

Tudi nad preprostim ljudstvom imamo bistre glave in vrlo pametne ljudi, ki bi že davno lahko igrali probujajočo vlogo med njim pripadajočim delom naroda. Toda to delo je težko in marsikdo se ga ustraši, predno se ga loti. Nasprotniki pridejo vedno znova in razcepijo ljudstvo v razne tabore, tako da ostane le nezaten procent njegove mase za pravo stranko in se potem kot tak v državi ne more prav uveljaviti.

Če bi vse ljudstvo mislilo s svojo glavo, bi se moralo strezniti že nad tem edinim vprašanjem: Zakaj pa ne pristopijo kot volilci buržoazni krogi v vašo stranko, vi se pa pustite premotiti in s tem povečujete svojo nesrečo. Buržoazija že ve, kaj dela, žalostno pa je, da imate vi tako malo politične zavesti, da tako malo poznate svojo stranko in ne podpirate niti njenega tiska. Žalostno je tudi, da umirajo v raznih zaporih možje, ki so delali za vaše odrešenje in pa tega ne vidite in ne izvajate nobenih konsekvenc. Iz ljudskih vrst hoče režim popolnoma iztrebiti vsako intelektualnost, da bodo imeli potem denarni sloji z vami lažje opravilo — napraviti vas pokorne sužnje — vi vsega tega ne vidite.

Čas je, da začnemo drugače. Ljudstvo, pazi za nadalje, kaj delaš, ker če si samo ne boš hotelo pomagati, ti tudi bog ne more iz sedanje zagate. — Veritas.

Politične vesti.

+ Slovenski radikalci so si končno izbrali kandidate. Dr. Ninčič se je zbal blamaže, da bi bil izvoljen s pomočjo barantij z Nemci, pa je kandidaturo v mariborskem okrožju odklonil. Kandidiral bo na njegovem mestu finančni minister Stojadinović v kranjskem okrožju pa dr. Zupanič. V Ljubljani bodo radikalci pomagali narodno-napredni stranki. Srežki

kandidat v Mariboru bo najbrže znan nemški nacionalistični advokat dr. Orosel.

+ Kazensko postopanje proti pokrajinskemu namestniku Hribarju in okrajnemu glavarju v Murski Soboti Lipovšku obljublja nedeljsko »Jutro«. 14 dni potem, ko je postalo znano, da se je g. Kühr udal prošnjam g. dr. Kukovca, da bo kandidiral na demokratski listi, se je peljal h Kührju g. Lipovšek, ga povabil k sebi na avtomobil in g. Kühr je še istega dne zvečer pri g. Hribarju večerjal. G. pokrajinski namestnik je Kührja pregovarjal, da prekliche kandidaturo in prestopi k radikalcem. G. dr. Kukovec je radi tega vložil tožbo. Joli, kako potrebni so radikalci in demokrati — pa ne našemu narodu, nečesa drugega, za njih »načelno« in v »blagor naroda« politiko.

+ Proti kršitvi volilne svobode je izdal notranji minister naredbo, v kateri zahteva najostrejšo kazni za kršilce miru in volilne svobode. Srbski in hrvatski listi pa polnijo cele stolpce s slučajni nasilstev, ki jih izvršuje o radikali nad pristaši drugih strank. Volilni shod nezavisne delavske stranke v Belgradu je n. pr. notranji minister policijsko prepovedal. (G. prof. Fabjančič radikale pozna, zato je pred ministrom lepo pokleknil in je zdaj varen pred njim. Belgrajski komunisti pa so napravili še to neumnost, da so zato g. Fabjančiča in njegovo »enotno fronto« javno napadli...)

+ Pogodba z Italijo postane v torek pravomočna, kljub temu pa ne bodo Italijani umaknili svojih čet iz luke Barosa in ostalega zasedenega ozemlja. O izpraznitvi bo obravnavala še posebna komisija. Precej čudna je ta »pravomočnost« pogodbe.

+ Da popuščamo o svojih zahtevah, je konštatal Mussolini v svojem govoru, ki ga je govoril italijanskim senatorjem po ratifikaciji jadranskih konvencij. Obljubil je, da italijanstvo v Dalmaciji in ostalih jugoslovanskih krajih ne bo umrlo in da bo Reka ohranila svoj italijanski značaj. Težkočam v zunanji in notranji politiki da se njegova vlada ne bo izogibala, temveč jih bo sama poiskala, da jih odpravi.

+ Konferenca o južni železnici v Rimu se je razdelila v tri odseke, ki obravnavajo tehnična, tranzitna in finančna vprašanja. V Rim bo poklicanih še več strokovnjakov. Posamezne delegacije do-

vedali, da ste svojega novega znanca spravili v javnost in da baje niti meni niste prizanesli. Lepo je sicer in hvalevredno, da se trudite in skrbite za naše tiskarske stroje, da ne zarijave, toda to pot ste se nekoliko zmotili. So stvari, o katerih javnost lahko samo ve, da so; zakaj in čemu so, kakšen pomen imajo in koliko so vredne v rokah nepoklicanega človeka, o tem je najbolje molčati. Kadar vas bodo še kdaj srbeli možgani, napišite o kakih tragičnih ljubeznih, o lepih nožicah in nežnih obrazih na predpustni maskaradi, ali pa umorite na strašen način kakega srčnega viteza na papirju. Končno, bliža se pomlad, pomislite, koliko bolj hvaležnega gradiva lahko najdete v tivolskem parku, na Rožniku ali še kje drugje! To bo ljudem bolj všeč, vam pa bolj koristno. Meni pa obljubite, da bo Muki v najkrajšem času zaspal, sicer, sicer —.

Pri tem me je pogledala tako, da se mi je zdelo kakor da sem se dotaknil električne žice. Ker gospodično s črnimi

očmi visoko cenim in globoko spoštujem — da ne povem še kaj več, česar bi mi na gotovo ne zamerila — sem dvignil tri prste desne roke in govoril počasi, razločno in svečano kakor pred glavnim sodnikom vrhovnega sodišča:

»Svečano in trdno obljubljam, da bom do pličice izpolnil vašo željo in od srca obžalujem, kar sem storil. Muki ne bo več lazil po naših kavarnah. Kako bom to storil, še ne vem. Morda ga ubijem, morda bo nevarno zbolel ali ga bo kdo ponoči ukral iz vaše postelje; to bo pač odvisno od tega, kako se bodo vrteli v tistem hipu koleščki v moji glavi. Vsekakor pa ga spravim s sveta takoj jutri.«

Gospodična je bila očividno docela zadovoljna z mojo svečano prisego, ker mi je stisnila roko in me prav prijetno pogladila s temnimi očmi po obrazu. Zadeva z gospodično je bila končana in s trdnim sklepom, da bom končal tudi povest, sem hitel na vso moč h glavnemu uredniku. Pozabil sem celo potrkati, tako da sem nepričakovano planil v sobo.

»Dober dan želim,« sem dejal in sape mi je zmanjkalo, ker sem ves čas tekel. »Prosim, dajte mi košček papirja, zadeva je nujna, javnost je razburjena, gospodična užaljena, Muki mi ne da več tačke, končati moram svojo povest.«

Urednik me je pogledal in silno sem bil ogorčen, da ni bil prav nič presenečen.

»To bi bili lahko storili že prej. Ljudje se pritožujejo, pravijo, da zavzema vaša povest preveč prostora. Pisma smo prejeli. Groze. Še tiskarno nam lahko demolirajo, če ne bo konec vaše povesti. Saj veste, pri nas je hudo, imamo ljudi, ki se po poklicu bavijo s temi zadevami. Orjaški junaki so hudomušni, nevarni... Kar končajte, prosim. Zelo me veseli, drugič pa kaj bolj primerne; naše občinstvo ni kar si bodi. Če ne ustrežeš takoj, se leži.«

Lahko si mislite, da je bil moj sklep potemtakem neomajen. Nisem si pa na jasnem, kaj se mi bode smililo, črne oči gospodične ali tiskarna.

slej še niso zavzele določenega stališča napram različnim vprašanjem, ki jih bo konferenca morala rešiti.

+ O protestni stavki francoskih rudarjev proti zasedbi Poruhra, je izdala francoska vlada v soboto sledeče poročilo: v premogovnih revirih Pas de Calais stavka od 50.000 rudarjev samo 3000 poljskih, v ostalih revirih se nahaja v stavki približno 20% rudarjev, le v revirih ob Loiri je stopilo v stavko 75% delavstva. V ponedeljek so pričela pogajanja med rudarji in lastniki premogovnikov.

Korunov puč.

(O ss F. Svetku in F. Uratniku.)

Kdor je čital poročilo o našem letošnjem kongresu, je popolnoma poučen o kakovosti naše organizacije, ki je poskušala oba dneva izrabiti za svoje delo, ki ji pa vendar ni uspelo.

Vsa opozicija so bili trije sodrug, ki so javno pobijali samo eno načelo, namreč načelo javnosti, čeprav bi bili radi pobijali tudi progresivni davek, pa se ga niso upali. Sicer pa v vseh debatah niso govorili prav ničesar o načelih, vse je bila le gonja proti osebi strankinega tajnika. Bili so to Korun, Uratnik in Čobal. Pri volitvi pa je bilo oddano 44 glasov za in le 4 proti tajniku. Uspeh je bil torej enak ničli.

Toda kar ni šlo na kongresu, so hoteli po njem doseči s pučem.

Izjava. »Naprejš« (Ljudski glas št. 7) z dne 15. februarja je priobčil na uvodnem mestu poziv na sodruge iz mariborskega okrožja. Pod tem pozivom je podpisana delegacija pokrajinskega odbora SSJ. Bil sem tudi jaz član te delegacije, vendar ugotavljam, da delegacija o tem pozivu ni nikoli sklepala, ga ni sklenila — še manj pa ga je dala komu v objavo. — Podpis je torej falsificiran. — Ljubljana, den 15. februarja 1923. — France Svetek, l. r.

Op. ured.: To izjavo smo prejeli že pred par dnevi, pa je nismo hoteli priobčiti, da ne bi škodovali dopisniku po nepotrebnem. Zdaj jo pa čitamo v »Volksstimme«, torej hoče po vsej sili pokazati svojo nerodnost. — Izjavljamo, da F. S. ni bil član te delegacije, temveč samo prejšnje komisije, ki je v istem članku podpisana s polnimi imeni pod podpisom na Mariborčane z dne 21. januarja 1923; in tega je F. S. lastnoročno podpisal, dokaz v našem arhivu. Potem je pa iz komisije izstopil, ko je na seji pokrajinskega odbora 4. februarja uvidel, da dr. M. Korun kot nosilec liste na Štajerskem ne pride v poštev. Takrat se nam je zdelo, da se tudi on smeje prebrisani pismeni izjavi dr. M. Koruna, da odklanja vsako kandidaturo, razen kot nosilec liste na Štajerskem. Na naši štajerski listi bi namreč vsak advokat kandidiral.

Vendar je F. S. še nadalje smatral dr. Koruna za boljšega nego pokrajinski odbor. Ne vemo, kaj ga je spravilo v odvisnost tistih ljudi, ki so že od nekdaj kompromisirali in ki jih je kot pristaš javnosti odločno obsojal in pobijal pri vsaki priliki. Na brž je krivajžljiva po veliki stranki in pa tista njegova nadprebrisanost, ki mu je dajala upanje, da bo znal kontrolirati Korunovo prebrisanost. Seveda ga je advokat pošteno nabrisal!

Vendar še ni vseh dni konec. Zdi se nam, da je F. S. še vedno mnogo bližji nam, nego Korunu. Posebno zdaj, ko se je prepričal, da ima dr. Korun dovolj denarja in finančnih virov, da doplača vse »Na-

prejeve« dolgove, če se odreče poštene proletarske politike, da pa pred 2 meseci ni mogel niti fیکا naiti, čeprav se je delal strašno »našega«. To je na brž vzrok, da F. S. še ni izstopil iz naše organizacije in da niti ni podpisal Korunove okrožnice na naše organizacije. Poštenejši je nego sam misli, in čeprav mu je Korun natrobil zaradi ljubljanskih 295 glasov, da s poštenim delom nikamor ne pridemo, da je treba tuje denarne pomoči itd., vendar ni podpisal imenovane umazane okrožnice. (Teh okrožnic imamo že dovolj, organizacije naj nam jih ne pošilja več. Objavili jo bomo na šele v »Ljudskem glasu«, da jo bodo čitali tudi na kmetih).

Razen Koruna in Golouherja je pa na tej okrožnici podpisan tudi Filip Uratnik. S tem je pa stvar precej drugačna, čeprav tudi ta še ni imel korajže prijaviti svoj izstop. (»Volksstimme« piše, da so izstopili vsi štirje pa »V.« je Golouhov in Favajev, ne pa naš uradni list).

Uratnik je inteligent, absolviran jurist, in pozna tudi zgodovino proletarskega gibanja na Slovenskem in ve, kako krvavo je potrebno vrniti delavnemu ljudstvu vero v organizacije in stranko. Vendar je delal že od l. 1919 skupno politiko z dr. Korunom, čeprav od tega nima nikake emotne koristi, ampak samo škodo. Za idealista velja in v svojih spisih zagovarja idealizem tudi napram našemu materializmu, o katerem ve, da ni materializem dobička, ampak materializem realnosti, materializem resnice, v nasprotju z »idealizmom« laži. Vse to nam daje povod, da ga smatramo za »idealnega koritarja«, to je za človeka, ki ne hrepeni sicer po blagu, pač pa po — slavi. Le tako si moremo razlagati, da je šel leta 1920, v Kanoso pred komunisti, ko je (v družbi z istim dr. Korunom!) podpisal pakt med našo in novoustanovljeno komunistično stranko, v katerem je kot odločen nasprotnik komunističnih fraz vendar zaradi »ljube sloge« in »velike stranke« odstopil od temeljnih načel naše stranke. Tudi napram politiki Toneta Kristana je igral podobno kompromisno vlogo, kar ti on je imel v roki ključ do situacije začetkom l. 1921., ki bi bil na mah lahko rešil stranko iz brezupnega finančnega stanja na eni strani s poštenim poplačanjem starih dolgov na drugi pa z zaupanjem delavstva, ki bi se bilo vrnilo v stranko takoj, dočim smo morali tako vsakega posameznika obdelavati. Naši misleci so sicer zadovoljni s tem počasnim naraščanjem korak za korakom, ker vedo da bi ne bili mogli izvesti demokracije v stranki tako dobro, če bi bilo kar na mah naraslo število članov. Gotovo je to res in hvaležni smo vsem nasprotnikom, ki so nas silili v boj za vsakega posameznika. Toda žrtve, ki jih nosijo sedanjí delavci v stranki, so tako velike, da vozimo že 2 leti tik ob robu prepada in da se večkrat zavrti v glavi tudi kakšnemu takemu sodrugu, ki sicer nima vrtoglavice! Zgodovina bo o tem govorila in če se dela »Volksstimme« norca iz našega predsednika, češ, da je bil že pripravljen umakniti se, bo zgodovina povedala zraven tudi s kakšnim nemoralnim nasiljem so ga obdelovali Filip Uratnik, dr. M. Korun in Melhior Čobal!

Dnevne vesti. Ljubljana.

Invalidskemu odboru. Stoprocentni vojni invalid F. V. je bil že pred tremi meseci prosil za službo krtičarskega

mojstra Prošnja je šla v Zemun in od takrat ni več ne duha ne sluha o njej. Odbor tudi ne mara pojasniti, kako je stvarjo. Naš invalid se je hotel pred par dnevi zglasti pri njem, pa ga niso sprejeli. To so naše informacije. Slišali smo, da imata precej zaslug pri stvari dva odbornika, ki sta med invalidnimi trpini po svojih metodah bolj znana nego češčena. Toliko za danes.

Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se bo vršila prihodnja javna odborova seja v sredo ob 20. v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Delavci! kupite čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljše in najcenejše. Glavna zaloda na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20.

Maribor.

Kandidatne liste. Do zdaj je vloženih pet: prva demokratska, druga klerikalna, tretja republikanska, četrta samostojnežev, peta golouhovska.

Porotno sodišče začne s pomladanskim zasedanjem 5. marca.

Policijska ura je za gostilne 23. za kavarne 1. ponoči.

Koncert Brandl-Pelikanove je preložen na četrtek, 22. t. m.

»Glasbena Matica« iz Ljubljane priredi 10. marca v Mariboru koncert.

Rodni živinski sejmi so v našem mestu zopet dovoljeni.

V okrožju Celje se bodo vršili v nedeljo, 25. februarja volilni shodi v sledečih podružnicah: Zabukovca ob jutranjem času predpoldne; Žalec ob 14. popoldne v gostilni Janič; Št. Pavel ob Preboldu zjutraj po maši prostor razviden na plakatih; v Št. Petru v Sav. dolini popoldne ob 14., kje razvidno na plakatih; v Dravogradu in Guštanju, natančneje razvidno na plakatih. Čez teden se vrše shodi po celjskem okraju, okolica Celje itd. Sodrugí delajte vsi, ki ste za poštenost in pravico. Če ne seješ, ne moreš žeti.

Iz stranke.

Sp. Šiška Odborova seja krajevne politič. organizacije SSJ v Spod. Šiški se bo vršila v četrtek, dne 22. t. m. ob 18. v Zadrugnem domu v Sp. Šiški.

Članski sestanek se bo vršil ob 20. istotam. — Predsednik.

Vestnik Svobode.

Orkester »Svobode« v Spodnji Šiški (Ljubljana VII.) bi rad kupil, ali pa zamenjal za kako drugo godalo 2 trombona. Vse sodruge na Štajerskem prosimo, naj naznanijo upravništvu »Naprejš«, če ima trombone kaka trgovina v zalogi.

Seja podružnice »Svoboda« Moste se bo vršila v torek 20. t. m. ob 19.30. v društvenih prostorih, Selo 25. Ker je dnevni red zelo važen, je dolžnost vseh odbornikov, da se seje gotovo udeležijo. Posebno so vabljeni gospodarji obeh odsekov in podružnice. Vabila razposlana. — Tajnik.

IZJAVA.

Podpisani preklicujem žaljive besede napram nadpazniku g. Francu Železniku na dnevnem kodu v Trbovljah in se mu zahvaljujem, ker je umaknil kazensko postopanje proti meni.

Trbovlje, 16. februarja 1923.

Andrej Debelak.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

»Ti ne razumeš. Država, ki misli uničiti svoje sosede, posveti vse svoje moči izdelovanju orožja in streliva. Svobodna ljudstva ne delajo tega — ker ne verujejo v vojno in ne pričakujejo napada od sosedov. Ali kadar so napadena, je njihova edina rešitev, da gredo na odprt trg in si kupijo sredstev za obrambo. A ti jim hočeš zabraniti to pravico — ti jih hočeš izdati in jih vreči pod kopito vojnega zmaja! Ti, ki se nazi- vaš bojavnika za pravičnost, služiš kot orodje zarotnikov! Jemlješ denar od Nemcev —«

»Nikdar še nisem vzel nemškega denarja!« se odreže France ježno.

»Ali ti ni Kumme dajal denar?«

»To je bil moj zaslužek. Delal sem deset ur dnevno v nje- govih delavnici.«

»Kaj pa Jurij Zorman? Ali nisi od njega prejel denar?«

»Da, ampak tisti denar je bil za propagando — on je bil agent Delavskega mirovnega sveta —«

»Kako moreš biti tak osel! Ne čitaš li časopisov? Seveda ne — ti čitaš samo to, kar pošiljajo med svet nemški zastrup- ljevalci.« Doktor je nato potegnil iz žepa listnico, ki je bila natlačena z izrezki. Poiskal je izrezek iz nekega njurškega lista, v katerem je bilo povedano, da je vlada nastopila proti odbornikom neke organizacije, ki se imenuje »Delavski na- rodni mirovni svet« in katere tajni namen je, hujskati delavce za stavke in nasilna dejanja proti municijski industriji. Usta- novitelj organizacije je znani »Volk iz Wall Streeta«, denar je pa dal pruski armadni častnik, ataše nemškega poslanstva, kateri izrablja svojo uradniško imuniteto za izzivanje k nasil- nostim in uničevanju lastnine v prijateljski državi. Kaj pravi France na to?

France ni rekel ničesar. Sedel je poleg zdravnika popol- noma premagan. Denar, ki mu ga je izplačeval Kumme vsako soboto in desetdolarski bankovci, katere mu je stisnil Jurij Zorman v roko — so torej prišli iz Berlina! Ali morda kajzer prevzame vse radikalno gibanje v svoje roke in izgubi France Kremen svoje agitatorično delo?

Kulturni vestnik.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: V torek zaprto. V sredo »Za pravdo in srce«, red C. V četrtek. »Idijot«, začetek ob pol. 8. j red B. V petek. »Vojiček«, red E. V soboto. »Ugrablene Sabinke«, red D. V nedeljo ob 3. popoldne »Živi mrtvec«, izven; ob 8. zvečer »Za pravdo in srce«, izven. V ponedeljek »Vo- jiček«, izven. — Opera: V torek »Lakme«. Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba, red E. V sredo »Nižava«, red A. V četrtek

»Rigoletto. Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba red D. V petek »Gorenjski slavček. V prid Udružen u gledališk' h igralcev, izven. V soboto »Mefistofeles«, red B. V nedeljo »Vrag in Katra«, izven. V ponedeljek zaprto.

Ugodna prilika.

Polica j slovitemu žepnemu tatu, ko ga je peljal v zapor:

»Čujte! Moja stara vam bo prinesla takoj jed. Če ste res tako imeniten tat, pa ji izmaknite hišni ključ.«

IX.

France Kremen na kmetiji.

Kummejeva delavnica je propadla in ostanki so bili pro- dani na javni dražbi. Francetu Kremenu je bilo žal, da si ni prihranil kaj denarja in je vse zapravil za socialistično agita- cijo; če bi bil zadnje čase redno polagal nekaj na stran od svoje mezde, bi bil zdaj lahko kupil Kummejevo delavnico in postal sam svoj gospodar. Toda Francetu ni bilo usojeno kaj takšnega! Moral je ostati v razmerah, katere je predsednik Združenih držav označil kot »industriialno tlačanstvo«; delati bo moral za dobiček drugih ljudi, ne pa za svoj dobiček.

Dobil je delo v železniški delavnici. Čez nekaj tednov je prišel naokrog organizator, ki je hotel dobiti delavce v unijo. France je bil seveda prvi, ki se je vpisal; kako naj odreče? Ko je pa čez par dni prejel svojo plačo, je našel poleg denarja v ovitku zelen listek, ki mu je naznanil, da Atlantic Western Railroad Co., ne potrebuje več njegove službe. Pojasnila ni bi- lo in France tudi ni vprašal zanj — saj so mu bila znana pota ameriške mezdne sužnosti, ki se imenuje z drugimi besedami »industriialno tlačanstvo«.

Iskal je drugo delo in ga tudi dobil. Bilo je najtežje delo, kar jih je opravljal v svojem življenju; bil je voznikov po- magač in je nakladal in izkladal težak tovor. Delo je bilo še toliko težje, ker je bil njegov gospodar strašno molčeč člo- vek in ni hotel govoriti o politiki in vojni. France ni bil zado- voljen. Prišla je pomlad. Kremen, ki je pregledaval nedeljski časopis, je našel oglas nekega kmeta, kateri je iskal pomoč- nika. Kmetija je bila šest milj od Leesvillia in France, ki se je spomnil izprehoda s kandidatom, je še tisto nedeljo obiskal kmeta in se mu ponudil v službo. Povedal mu je odkrito, da ne razume ničesar o delu na kmetiji, toda pripravljen je de- lati, kar mu pokaže. Ker so municijske tovarne pobrale sko- raj vse kmetijske delavce zaradi visoke mezde, je bilo na kme- tijah tako veliko pomanjkanje delavnih moči, da je bil kmet vesel, če je mogel koga dobiti. Janez Kuter — tako je bilo kmetu ime — je imel majhno hišico, v kateri se je lahko na- stanil pomočnik. Drugi dan je France najel svojega bivšega delodajalca, voznika, ki mu je naložil pohištvo in drugo ropotijo na tovorni avtomobil, poslovil se je od svo- jega prijatelja Maliča in družina se je odpeljala na kmetijo. (Dalje prih.)

Pretirano.

»Ko sem Stanku prvič priznala svo- jo ljubezen, mi je bilo srce tako močno, da se je obrnil Stanko preplašeno k vra- tom ter zaklical: Naprej!«

V šoli.

»No, Janezek, kaj je Bog ustvaril prvi dan?«

»Prvi dan me še ni bilo v šoli.«

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ)

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Slaščičar (Zuckerbäcker)

prvorazredna, samostojna moč, se išče za dobo kopališčne se- zone. Nastop 18. maja. Ponudbe na: »Ravnateljstvo kopališča«, Daruvar, Slavonija.

BUDDHA!
AKO PIJEŠ BUDDHA-ČAJ
VŽIVAŠ ŽE NA ZEMLJI RAJ!
TRADE MARK

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
caneje in trajnije so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

Pletenine

kakor lopice, zimske pe- rilo, nogavice, rokavice
po zmernih cenah pri

**A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,**

Ljubljana, Mestni trg 19.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

ŠE ENBURGOVA ULICA ŠT. 1

(p o j SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavi: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458.

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana
(menjalnica v
Kolodvorski ulici)